

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

verze 1.1

© Ivo Telec, 2005

OBEČNÁ ČÁST

(1 - 2)

„Theorie je krásná a nutná věc, ale sama o sobě nemá smyslu. Smysl má jen tím, čím člověku prospěje.“

Bohuš Tomsa, O filosofické výchově právníka.
Čas. Bratislava, 1, 1927, s. 398.

TEMATICKÝ OBSAH

1. smysl a účel
2. přirozené, mravní ústavní a mezinárodní základy
3. pojmosloví
4. druhy vlastnictví, soustava práv
5. tvorba a výtvor
6. nakládání, druhy licencí
7. veřejná správa
8. mezinárodní organizace
9. právo soutěžení

VÝZNAM

„Vše, co někomu patří, je jeho vlastnictvím.“

PODSTATA A PŘIROZENÝ SMYSL

- **Tvorba a hospodaření lidskou přirozeností**
- **Přirozená osobnostní tvůrčí práva**
(práva k výtvorům)
 - výkon tvůrčovy osobnosti
- **Uplatnění výtvorů v osobním zájmu i v obecném zájmu kulturním a hospodářském**
- **Rozvoj lidského nadání a schopnosti tvořivosti a hospodaření**

ÚČEL PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

1. právně **chránit přirozené** osobnostní právo k výtvorům **ducha** a vlastnické právo k nehmotnému majetku
2. nepřímo **pobízet** k tvůrčí nebo hospodářské činnosti vedoucí ke **vzniku a využívání** ideálních statků, a tím i k rozvoji **kultury** nebo **hospodářství**
3. vychovávat k **úctě** k právům k výtvorům a jiným ideálním statkům

PŘIROZENÉ ZÁKLADY

- **Platnost přirozených práv**
 - **uznání neporušitelnosti** přirozených práv člověka; preamb. LZPS
 - **slib** ústavního soudce **chránit** neporušitelnost přirozených práv; čl. 85/2 Ú

- **Důsledky pro právo podústavní**
 - důkaz logický a právně rétorický

PŘIROZENÝ A PRÁVNÍ ŘÁD

- **Přirozený řád** (na lidské vůli nezávislý)
axiomatická soustava = netřeba dokazovat
např. střídání ročních období
- **Právní řád** (lidskou vůlí stanovený)
např. zák. č. 54/1946 Sb., o letním čase

PŘIROZENÉ A PŘIROZENOPRÁVNÍ

- **Přirozené**

= **souladné** s přirozenými světovými zákonitostmi
a důstojností lidského jedince i druhu

- **Přirozenoprávní**

= **právní doktrína**

právně filozofická **myšlenka** (idea)

součást **právní ideologie**

různé myšlenky lišící se zdrojem

přirozených práv nebo jejich poznatelností

PŘIROZENÉ PRÁVO

- **Objektivní pojmový význam**
= přirozené světové zákonitosti (**objektivní řád dějů**) se zdrojem ve **vyšší moci**, *např. zákon rovnováhy (Gleichgewichtsgesetz)*
- **Subjektivní pojmový význam**
= subjektivní **vrozená** přirozená práva každého člověka obsahově **vyplývající** z přirozených světových zákonitostí (přirozeného práva v objektivním právním smyslu)
např. subjektivní přirozená práva osobnostní

PŘIROZENÉ ZÁKONY

- **Láska** (nikoli nenávist), *Amor vincit omnia (Vergilius)*
kladné „nastavení“, absolutní hodnota
- **Zpětné působení**; příčina a následek
- **Přitažlivost stejnorodosti**, *Simile gaudet simili*
- **Tíha**
- **Rovnováha**; vyrovnání braní a dávání
- **Pohyb**
- **Vznik a rozklad**; koloběh
aj.

KTERÁ PRÁVA JSOU PŘIROZENÁ?

- **Práva vrozená** (*angeborene Rechte*), § 16 ABGB

ipso facto z povahy osobnosti (ABGB)

1. **přirozená práva osobnostní**

např. *přirozené právo žít*; žijeme bez ohledu na stát, kmen, rod, církev aj. společenské authority

2. **jiná práva přirozené povahy**

×

- **Práva nabyvatelná** (*erwerbliche Rechte*), § 18 ABGB

USPOŘÁDÁNÍ SUBJEKTIVNÍCH PŘIROZENÝCH PRÁV

- **Nezadatelné nabytí** přirozených práv
- **Nezadatelná existence** přirozených práv
- **Státem upravený výkon** přirozených práv
- **Státem přiznaná ochrana** přirozených práv

JUDIKATURA

„1. Práva autorská se neodvozují od žádného zákonodárství, nýbrž čerpají svůj původ v právu přirozeném, které náleží každému jednotlivci k ochraně a užívání produktů své vlastní činnosti způsobem, který se mu líbí; zákon netvoří na prospěch autora nižádné právo, nýbrž slouží jen k ochraně a úpravě a modalit výkonu práva již existujícího, a to jednak v zájmu autorově, jednak v zájmu veřejnosti. A to je právě důsledek takového zásahu ve smyslu omezujícím, že po určité době dílo připadne veřejnosti.

2. S výjimkou legislativního omezení má autor literárního nebo uměleckého díla právo zabrániti každému neautorisovanému užívání: plnost jeho práv, obvykle shrnutá v právu edičním a výtvarném, existuje vždy nezávisle od zákonodárství a čím více věda přináší nové metody zužitkování, tím většího rozšíření musí být přiznáno ochraně.“

*Rozh. smíšeného odvolacího dvora v Alexandrii z 13. 6. 1946,
Droit d'auteur, 59, s. 130, čes. Soutěž a tvorba, 1947/3, s. 53 – 54.*

POZNÁNÍ SUBJEKTIVNÍCH PŘIROZENÝCH PRÁV

■ Poznání citem

- právní cit (cit pro dobro a spravedlnost)
vcítění se pomocí **svědomí**,
metoda citové jurisprudence

■ Poznání zdravým rozumem

- povaha věci (*Natur der Sache*)
- míra všech věcí a následky věcí

MRAVNÍ ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Souběh a prolínání mravnosti a právnosti**
- **Zlatá pravidla (*aureae regulae*) soukromého práva:**
 1. **neplatnost** soukromoprávních jednání přičících se dobrým mravům; § 39 o. z.
 - ↳ **závazek vydat bezdůvodné obohacení**
z neplatného soukromoprávního jednání; § 451 an. o. z.
 2. **zákaz výkonu** soukromých práv v rozporu s dobrými mravy; § 3 odst. 1 o. z.
 3. **závazek nahradit** škodu úmyslným jednáním proti dobrým mravům; § 424 o. z.

JUDIKATRURA 1

„Uplatnění nároku na zprostředkovatelskou odměnu za zprostředkování uměleckého zaměstnání v cizině za stavu, kdy právní předchůdce nárokovatele pouze těžil ze svého někdejšího monopolu zprostředkování umělecké činnosti ve vztahu k cizině, aniž se o získání uměleckého zaměstnání přičinil, je výkonem práva, který je v rozporu s dobrými mravy.“

Rozs. MS v Brně z 22. 5. 1998, čj.: 37 C 251/93-41.

JUDIKATURA 2

„K povinnosti organizátora hudebních koncertů náleží postupovat s přiměřenou pečlivostí ohledně nebezpečí poškození sluchu, které návštěvníkům koncertu hrozí v důsledku nadměrné hlasitosti uváděné hudební produkce.“

Rozs. Spol. soud. dv. v Karlsruhe z 13. 3. 2001, sp. zn. VI ZR 142/00, cit. Linhart/Hladký, Práv. rozhl., 2001/8, s. 292 – 293; srv. v čes. právu generální protiškodní klausuli § 420/1 o. z.

MRAVNÍ SMYSL A SMYSL PRO KRÁSU

- **Mravní smysl**

= schopnost rozeznávat **dobro a zlo**

např. šikanu nájemce bytu pronajímatelem

- **Smysl pro krásu**

= schopnost rozeznávat **krásu**

(soulad a souzvuk) a **ošklivost**

*např. umělecké dílo, vzhled výrobku nebo obalu
výrobku (design) = průmyslový (vkusový) vzor*

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Subjektivní veřejná ústavní práva občana**
= státem zformalizovaná přirozená práva člověka

- **Přímá působnost v poměrech:**
 1. soukromých; *srv. právo na stávku*
 2. veřejných; *srv. právo na soudní ochranu*

- **Právo na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst a jméno**

čl. 10/1 LZPS

- **Právo vlastnit majetek hmotný i nehmotný**

čl. 11/1

- **Právo k výtvorům uměleckým, vědeckým, technickým**

čl. 34/1

MEZINÁRODNÍ ZÁKLADY LIDSKOPRÁVNÍ

- **Právo požívat plodů umění**

čl. 27/2 Všeobecné deklarace lidských práv (1948)

- **Kulturní právo požívat ochrany morálních a materiálních zájmů vyplývajících z vědecké, literární nebo umělecké tvorby**

čl. 15/1c Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1966), vyhl. č. 120/76 Sb.

■ **Právo pokojně užívat svůj majetek**

čl. 1 *Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod* (1950), vyhl. č. 209/92 Sb.

DRUHY VLASTNICTVÍ

Vlastnictví hmotné

- **Věci hmotné**
- **Ovladatelné přírodní síly** (plyn aj. energie)

Vlastnictví nehmotné

- **Předměty nehmotné**
(duševní vlastnictví)
Průmyslové a jiné duševní vlastnictví
 1. **průmyslové vlastnictví**
(*průmyslové a obchodní vlastnictví*)
 2. **literární a umělecké vlastnictví**

PŘÍKLAD 1:

NAHRANÝ ZVUKOVÝ NOSIČ CD

- **Hmotně vlastnické právo** k movité věci
= zvukovému nosiči
- **Nehmotně vlastnické právo** k duševnímu vlastnictví
= nehmotnému zachycení
na zvukovém nosiči
 1. **právo autorské**
ke skladbě
 2. **právo výkonných umělců**
ke hře nebo zpěvu
 3. **právo výrobce zvukových záznamů**
k hudební nahrávce

PŘÍKLAD 2: TELEVIZNÍ POŘAD

- **Televizní vysílač**

= nemovitá věc

- **Televizní signál**

= energie

- **Televizní přijímač**

= movitá věc

- **Televizní vysílání**

= duševní vlastnictví
vysílatele

- **Televizní pořad**

= autorské dílo
umělecké

■ Filozofické pojetí

1. ideální = **ideální věc**, *např. román, opus*
2. materiální = **hmotná věc**, *corpus mechanicus*,
hmotný substrát ideální věci, *např. kniha*

■ Právní pojetí

- **nehmotná zátěž** hmotné věci
- **právní zátěž zboží**, viz § 433 obch. z.
- **nehmotná práva**, *Immaterialrechte*
- **ideální = lehčí = vyšší** ➔ **předurčuje** právní nakládání s hmotným podkladem

POVAHA

■ **Potencionální ubikvita** (*Troller*)

ideální věc lze využívat

1. **kdykoli, kdekoli, kýmkoli**, a to i
2. **současně**, aniž by se
3. **spotřeboval** nebo **ztratil kvalitu** (funkci)

*např. nevýhradní patentní výroba nebo
nevýhradní známkové užívání*

SOUBĚHY

- **Televizní vysílání obsahuje:**
 1. **filmové dílo autorské**
 2. **zvukový záznam (hudební aj. nahrávku)**
 3. **obchodní firmu aj.**

- **Grafická ochranná známka obsahuje:**
 1. **výtvarné dílo grafické**
 2. **obchodní firmu**

- **Grafická ochranná známka obsahuje**

1. **jméno člověka**
2. **podpis = projev osobní povahy**

- **Deník obsahuje**

1. **projev osobní povahy**
2. **literární dílo umělecké**

DRUHY DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

- **Průmyslové a jiné duševní vlastnictví**
(obch. z.)
 1. průmyslové vlastnictví (o. z.)
 2. literární a umělecké vlastnictví („jiné“)

NEHMOTNÉ STATKY

- Právni doktrína práv k nehmotným statkům, *Immaterialgüterrecht* (Troller, čes. Knap)

věci hmotné (BGB)

a nehmotné statky **vedle** nich

×

věci hmotné a nehmotné,

körperliche und unkörperliche Sachen (ABGB)

(návrh. o. z.)

OSOBNOMAJETKOVÁ PRÁVA

- **Právna doktrína osobnomajetkových práv**

práva smíšená

Československo pol. 60. let 20. st. (*slov. Luby*)

- vliv na čs. zákonodárství 60. – 80. let

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

- **Monistická nebo dualistická (osobní a majetková) právní teorie duševního vlastnictví**

Intellectual property, geistiges Eigentum

Předlitavské Rakousko-Uhersko,
předválečné Československo, vnitrostátně opět
od 1990 (přes průmyslové vlastnictví)

- doktrinální vliv na bývalé čs. a na současné čes.
a slov. zákonodárství

„Vše, co někomu náleží, je jeho vlastnictvím“

Z DĚJIN ZÁKONNÉHO POJMOSLOVÍ

- 1893:** literární a umělecké **vlastnictví**
zák. č. 78/83 Ř. Z., o prodl. ochr. lhůt literár.
a umělec. vlast.
- 1990 – 91:** **X** **nehmotné statky**
hospodář. zák. (1964)
- 1991:** duševní **vlastnictví**
obch. zák.

TVORBA

- **Tvůrčí volnost**

míra tvůrčí volnosti při posuzování
povahy předmětu

× **předurčenost** technickou funkcí

- **Právovědný test pojmových znaků
výtvoru**

- soustava právovědných testů

■ Tvůrčí činnost

1. umělecká
2. vědecká
3. vývojová
4. vynálezecká
5. jiná technická
6. [zlepšovatelská]
7. šlechtitelská

■ Pouhá odborná dovednost

1. údržbářská
2. opravářská
3. restaurátorská
4. právnická aj.

■ Tvůrčí činnost bez ohledu na právní režim:

1. z volné ruky (nabídkově)
2. zakázkově (na objednávku)
3. soutěžně
4. zaměstnanecky
5. služebně,

přičemž však právní režim má právní důsledek
na **soukromoprávní status výtvoru**,
srv. např. zaměstnanecké dílo či podnikový vynález

VÝTVOR

- **Plod ducha** (lidské osobnosti),
popř. s účastí rozumu
 1. umělecké dílo
 2. vědecké dílo
 3. vyvinutý vzhled výrobku
 4. vynález
 5. jiné technické řešení
 6. [zdokonalení nebo řešení bezpečnosti práce
nebo životního prostředí]
 7. vyšlechtěná odrůda rostliny

1. **jedinečný** (neopakovatelný), *např. autorské dílo*, srv. právní doktrínu **autorskoprávní individuality**
2. **původní** (vlastní); postačuje u počítačových programů, fotografií a autorských databází, srv. právní doktrínu **autorskoprávní původnosti**
3. **individuální**, viz *vzhled výrobku*
4. **shodný**, opakovatelný, *např. vynález*
X právo přednosti (formální priorita)

PRÁVO PŘEDNOSTI

- **Právo přednosti** (priority) zapisovatelných práv průmyslového vlastnictví k:
 - **technickým výtvorům** nebo **označením**
= formální právo rejstříkové
- **Význam v povaze** technického výtvoru nebo označení, která mohou být **shodná**, a přitom na sobě **nezávisle vzniklá**; *např. shodné vynálezy nebo shodné známky výrobků*

PŘEDMĚTY SOUKROMOPRÁVNÍHO OB RATU

§ 118/1 o. z. (majetkové hodnoty)

- **Věci** (hmotné)
a dle povahové přípustnosti **věcné a právní**:
- **Jiné majetkové hodnoty** (než věci hmotné)
 - **majetková práva**, *např. licence k užití díla*
 - **jiné majetkové hodnoty než majetková práva**, *např. ochranná známka, obchodní tajemství, doménové jméno, know how aj.*

MAJETEK

= soubor majetkových hodnot (aktiva)

- **Hmotný**

- **Nehmotný** ➔ nehmotná práva
(Immaterialrechte)

- **Odpisy majetku účetní nebo daňové**

OCEŇOVÁNÍ NEHMOTNÉHO MAJETKU

■ Oceňované statky

1. absolutní majetková práva, *např. patent*
2. relativní majetková oprávnění, *např. patentová licence na výrobní postup*

×

■ Výluka z oceňování

1. majetková práva autorská
 2. majetková práva výkonných umělců
- ☛ zákaz převoditelnosti *inter vivos*

■ **Oceňovací metody**

1. **metoda výnosová** ➔ **cena výnosová**
= součet diskontovaných budoucích ročních čistých výnosů z využívání ode dne ocenění
2. **podpůrná metoda obvyklosti** ➔ **cena obvyklá**,
není-li jinak možné nebo je-li cena výnosová nepřiměřeně vyšší nebo nižší nežli cena obvyklá

zák. č. 151/97 Sb., o oceň. majetku

■ **Oceňovatel**

1. **koncesovaný živnostník**

- odhadce nehmotného majetku nebo podniku

2. **soudní znalec** z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady

■ **Ocenění**

1. odborné vyjádření (posudek)

2. soudně znalecký posudek

SPRÁVA CIZÍHO MAJETKU

- **Jménem správce (komisionáře) na účet (ve prospěch) vlastníka (komitenta)**

- **Správa cizího majetku:**
 1. hmotného, *např. domovní správa*
 2. **nehmotného, *např.***
 - i. správa cenných papírů
 - ii. **správa majetkových práv autorských nebo práv souvisejících**

NAKLÁDÁNÍ

- **Převod** duševního vlastnictví (zcizení)
- **Zastavení** duševního vlastnictví
- **Užívání** duševního vlastnictví
- **Užívání** duševního vlastnictví
s následným **převodem** - finanční leasing

■ Absolutní majetková práva

1. převoditelnost (zcizitelnost)
vyjma majetkových práv autorských
a výkonných umělců *inter vivos*
2. zastavitelnost
3. exekvovatelnost
4. licencovatelnost
5. arbitrovatelnost sporu

- **Relativní majetková oprávnění**
(licence)

1. postoupitelnost
2. zastavitelnost
3. exekvovatelnost
4. podlicencovatelnost
5. arbitrovatelnost sporu

LICENCE

- **Veřejnoprávní**

= **koncese**, státní povolení

*např. licence k provozování rozhlasového
nebo televizního vysílání od RRTV*

= individuální správní akt
(**správní rozhodnutí**)

- **Soukromoprávní**

1. **smluvní**; titulem licenční smlouva
2. **zákonné**; titulem zákon dovolující zásah do soukromého práva
 - i. **úplatné**
 - ii. **bezúplatné**, *např. citační nebo výstavní v právu autorském*
3. **nucené** při nevyužívání nebo ve veřejném zájmu); titulem správní rozhodnutí ÚPV, MZ, MK přezkoumatelné soudem

VEŘEJNÁ NABÍDKA LICENCE

- **Neodvolatelné prohlášení** o udělení licence **komukoli**, vyznačené v rejstříku
- Nabyvatelem licence **každý**, kdo veřejnou nabídku přijme a písemně to sdělí nabízejícímu
- **Cena licence smluvní**
- **Poloviční správní poplatky** za udržování patentu s veřejnou nabídkou licence

OSVĚDČENÍ LICENCE

..., sídlem ...,
jako oprávněný poskytovatel licence,

osvědčuje,

že ..., sídlem ...,
je ode dne ... nabyvatelem výhradní licence
k ...
v neomezeném rozsahu
s právem postupním a právem podlicencí.

V ... dne ...

...

DRUHY LICENCÍ

■ Výhradní	X	nevýhradní
■ Postupitelné	X	nepostupitelné
■ Úplatné	X	bezúplatné
■ Smluvní	X	nucené nebo
zákonné
■ Veřejnou
nabídkou	X	soukromou
nabídkou

■ **Omezené** **X** **neomezené**

1. **způsobem** užití

2. **rozsahem** užití

i. **územně**

ii. **časově**

iii. **množstevně**

iv. **jinak**

LICENČNÍ SMLOUVA

■ **Typová smlouva**

1. licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví (§ 508 obch. z.)
2. licenční smlouva k předmětům práva autorského nebo práv souvisejících (§ 46 aj. a. z.)
3. zvláštní úprava v zákonech průmyslověprávních

■ **Netyповá smlouva** (o. z.)

PŘEVODNÍ SMLOUVA →

- **Zcizení předmětu duševního vlastnictví**
- Zvláštní úprava v zákonech průmyslověprávních
- **Společenská smlouva s vklady v penězi ocenitelných hodnotách, *např. know how***

NEPENĚŽITÉ VKLADY

- **Nepeněžitě vklady do základního kapitálu právnických osob**
 1. převoditelná **absolutní** majetková práva
např. patent nebo užitný vzor
 2. postupitelná **relativní** oprávnění (licence),
např. nakladatelská licence do základního kapitálu nakladatelské a. s. nebo know how i s předáním dokumentace, v níž je zachyceno

VĚC V PRÁVNÍM SMYSLU

1. věc hmotná
2. věc nehmotná

1. věc jednotlivá
2. věc hromadná
universitas rerum
 - podnik
 - jiná věc hromadná

PODNIK

- **Soubor složek podnikání** (§ 5 obch. z.)

1. hmotné, *např. stroje*

2. **nehmotné**, *např. autorskoprávní licence
k rozhlasovému vysílání hudebních děl*

3. osobní, *např. kvalifikovanost zaměstnanců*

- **Rozhlasová stanice** X **rozhlasový vysílatel**

- **Označení podniku** X **obchodní firma**

Zelené rádio

Zelené rádio, a. s.

INVESTICE

- **Právní doktrína, mezinárodní smlouvy, judikatura**

= alespoň **potencionální majetková hodnota**, která má **přímý nebo nepřímý hospodářský přínos s nadějí na budoucí výnosy**, a to **bez ohledu** na její **právní povahu** a na to, zda je **způsobilým předmětem soukromoprávního obratu**

SOUKROMÉ NEBO VEŘEJNÉ PRÁVO

■ Právní doktríny

- teorie nadřízenosti

s výjimkou veřejnoprávních smluv (subjektů)

- teorie subjektů, organická

- teorie zájmová, *Ulpianus: „Publicum est, quod ad statum rei romane spectat, privatum quod ad singulorum utilitatem.“*

■ Konstantní judikatura zvláštního senátu

R 276/04 Sb. NSS a násl.,

procesní věci kompetenčních sporů ve správním soudnictví

SOUKROMÁ NEBO VEŘEJNÁ MOC

■ Soukromé právo

(ius privatum)

- **soukromá nadřízenost** v **soukromých** poměrech
*např. obecně příkazní
nebo zvlášt' pracovně
příkazní nadřízenost*
- výkon **nesvrchované** soukromé moci,
*např. soukromé právo
výpovědi soukromé
smlouvy*

■ Veřejné právo

(ius publicum)

- **veřejná nadřízenost** ve **veřejných** poměrech
např. rozkaz
- výkon **svrchované** veřejné moci,
*např. soudním
rozhodováním o právech*

- nikdo nemá svrchovanou soukromou moc nad jiným

- rovný vztah, *např. pracovní poměr*

- stát má svrchovanou veřejnou moc nad lidmi a právnickými osobami

- vrchnostenský vztah, *např. služební poměr, procesní vztah soudu a účastníka řízení*

PŘÍKLAD 1: LOGO[®]

Soukromé právo průmyslově vlastnické
k nezapsanému grafickému označení (logu).

Veřejnoprávní kvalifikace
stále soukromého grafického označení (loga)
na základě **veřejnoprávního úkonu** zápisného
úřadu (zápisu označení do **veřejného** rejstříku
ochranných známek)[®]
se soukromoprávními účinky
za účelem **zvláštní soukromoprávní ochrany**.

PŘÍKLAD 2: KULTURNÍ PAMÁTKA

Soukromé právo vlastnické k domu.

(o. z.)

Veřejnoprávní prohlášení

stále soukromého domu za kulturní památku

s veřejnoprávním ochranným režimem

za účelem zachování kulturního dědictví.

(z. č. 20/87 Sb., o st. památk. péči)

SOUKROMOPRÁVNÍ OCHRANA SLABŠÍ STRANY

■ Slabší člověk je soukromým právem chráněn

1. nezletilec, *srv. práva dítěte*
2. nesvéprávný
3. zaměstnanec
4. pacient nebo klient
5. spotřebitel
6. nájemce bytu
7. **původce výtvorů**, *např. autor* *či vynálezce*
8. menšinový akcionář aj.

SOUKROMÉ POMĚRY

1. osobní nebo majetkové všeobecné
2. tvůrčí
3. hospodářské vč. soutěžních
4. obchodní
5. pracovní aj., např. pojistné

1. **osobní stav** (status), *např. vynálezectví*
2. **jiné soukromé poměry**, *např. závazky*

DRUHY SOUKROMÝCH PRÁV

1. **osobní právo statusové**; *srv. autorství aj.*
osobní stav
2. **jiná osobní práva**; *např. osobnostní práva autorská*
3. **majetková práva**; *např. majetková práva autorská*
 1. práva **absolutní**; *např. patent na vynález*
 2. práva **relativní**; *licenční právo závazkové*

VĚDECKÁ SOUSTAVA SOUKROMÉHO PRÁVA

- **Obecné soukromé právo** (právo občanské)
(droit civil, das Zivilrecht, das bürgerliches Recht); ius generale

- **Zvláštní soukromá práva**
 1. právo obchodní
 2. právo cenných papírů
 3. právo pracovní ~~✘~~
 4. **právo průmyslového vlastnictví** ®
 5. právo soukromé mezinárodní

SOUSTAVA

■ Absolutní práva průmyslového vlastnictví

1. právo patentové
2. právo užitně vzorové
3. právo průmyslově vzorové
4. právo topografií polovodičových výrobků
5. práva na označení
 - i. právo firemní
 - ii. právo známkové
 - iii. právo označení původu a zeměpisných označení

■ Další absolutní nehmotná práva

1. právo k odrůdám rostlin
2. právo obchodního tajemství
3. právo zlepšovatelské

■ Absolutní práva jiného duševního vlastnictví

1. právo autorské
2. práva související s právem autorským
 - i. právo výkonných umělců
 - ii. právo výrobců zvukových záznamů
 - iii. právo výrobců zvukově obrazových záznamů
 - iv. právo rozhlasových vysílatelů
 - v. právo televizních vysílatelů
 - vi. právo zveřejnitelů dosud nezveřejněných děl
 - vii. právo nakladatelů
3. zvláštní právo databázové *sui generis*

■ **Relativní majetková práva**

1. nezapisovatelná práva na označení
 - i. právo podnikových označení
 - ii. právo doménových jmen
2. právo know how
3. právo důvěrných informací

POVAHA PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

■ Majetková práva s tím, že tvůrčí práva:

1. právo autorské
2. právo výkonných umělců
3. právo patentové aj. průmyslově tvůrčí
4. právo průmyslově vzorové
5. právo topografií polovodičových výrobků
6. [právo zlepšovateľské]
7. právo k odrůdám rostlin

jsou vedle toho **též právy osobnostními** z důvodu **osobnostní povahy výtvoru**

ABSOLUTNÍ PRÁVA OSOBNÍ

1. absolutní práva osobnostní

- i. všeobecné osobnostní právo lidí nebo právnických osob
- ii. tvůrčí osobnostní právo lidí – tvůrců (původců)
 - autorů
 - výkonných umělců
 - vynálezců nebo jiných technických tvůrců
 - [zlepšovatelů]
 - šlechtitelů

2. jiná osobní práva, *např. rodinná*

ABSOLUTNÍ PRÁVA MAJETKOVÁ

1. právo vlastnické k duševnímu vlastnictví
2. právo na odměnu v některých případech,
např. právo nakladatelů

RELATIVNÍ PRÁVA MAJETKOVÁ

Např.

1. práva k nezapsaným označením,
*např. právo k podnikovým označením
nebo k doménovému jménu*
1. právo know how
2. právo důvěrných informací

PRÁVNÍ PRAMENY

■ **Prameny psané**

1. mezinárodní smlouvy
2. zákony
a jiné předpisy

■ **Prameny nepsané**

- při svrchovanosti
zákona
1. obyčeje
 2. obchodní zvyklosti
 3. zásady spravedlnosti

PRÁVNÍ NORMY

- **Soukromoprávní normy zásadně dispozitivní**
- **Soukromoprávní normy výjimečně donucující (kogentní), kde to je nutné (rozumné a spravedlivé) z důvodu:**
 1. **ochrany soukromých práv jiných osob**
 2. **veřejného pořádku v průmyslovém vlastnictví**

■ **Veřejnoprávní normy donucující**

1. **veřejná správa průmyslového vlastnictví**
2. **veřejná správa kultury**
3. **postih státní nebo profesně samosprávní**
 - soudně trestní
 - správně trestní
 - disciplinární, *viz patentoví zástupci*

VEŘEJNÁ SPRÁVA

1. **veřejná správa průmyslového vlastnictví**
 - **správní řízení** ve věcech průmyslových práv
 - veřejná správa **správních poplatků** ve věcech průmyslových práv

2. **veřejná správa kultury**
 - státní **koncese** na **soukromou** kolektivní **správu** práv autorských nebo práv souvisejících s právem autorským
 - státní **dohled** nad touto správou práv

ÚČEL A OBSAH PRÁVNÍ NORMY

Např. § 39 o. z.

- Legislativně politický **účel** právní normy
- **Obsah** právní normy (příkaz, zákaz nebo dovolení)

Pravidlo zachování účelu práva

Je-li porušen obsah právní normy,
přičemž účel z ní vyplývající je zachován,
je **rozhodné zachování účelu za předpokladu**,
že porušení obsahu **nezpůsobuje** újmu
nebo **neohrožuje** veřejný pořádek.

ZÁSADY

■ Zásady práv průmyslových

1. potencionální ubikvita
 2. formální přednost, trvání a zánik práva
-
1. veřejný (rejstříkový) pořádek ve věcném stavu
 2. formální publicita
 3. teritorialita (státně územní působnost zápisu práva), překlenovaná mezinárodními zápisy

■ Zásady ostatních práv duševního vlastnictví

1. potencionální ubikvita
2. neformálnost

PODMĚT A PŘEDMĚT

- **Podmět (subjekt)**

člověk = **tvůrce** nebo **vlastník**

(hospodář)

člověk nebo právnická osoba = **vlastník**

(hospodář)

- **Předmět (objekt)**

ideální statek

ZAPISOVATELNÁ PRÁVA

- **Práva formální = zapisovatelná**
do veřejnoprávních rejstříků (výkon veřejné správy)

= většina práv průmyslových
- **Práva neformální = nezapisovatelná**

= práva podle autorského zákona, právo obchodního tajemství, zlepšovací právo, právo doménových jmen aj. nezapsaných označení

VEŘEJNOPRÁVNÍ REJSTŘÍKY

úřední rejstříky věcné

- **Mezinárodní úřad duševního vlastnictví
v Ženevě**
 1. rejstřík mezinárodních ochranných známek

- **ES: Komise ES**

1. rejstřík chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení

- **ES: Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory), (OHIM), v Alicante**

1. rejstřík ochranných známek Společenství
2. rejstřík (průmyslových) vzorů Společenství

- **ES: Úřad pro odrůdy rostlin Společenství, (CPVO), v Angers**

1. rejstřík práv k odrůdám Společenství

- **Úřad průmyslového vlastnictví v Praze**
 1. patentový rejstřík
 2. rejstřík užitných vzorů
 3. rejstřík průmyslových vzorů
 4. rejstřík topografií polovodičových výrobků
 5. rejstřík ochranných známek
 6. rejstřík označení původu a zeměpisných označení

- **Ústř. kontr. a zkušeb. ústav zeměděl. v Brně**
 1. rejstřík chráněných odrůd rostlin

úřední rejstříky osobní

- **Komora patentových zástupců České republiky**
 1. rejstřík patentových zástupců
- **Ministerstvo spravedlnosti**
 1. ústřední seznam znalců
- **Krajské soudy**
 1. seznam znalců ve své působnosti

Portál české veřejné správy:
<http://portal.gov.cz>

SOUKROMOPRÁVNÍ REJSTŘÍKY

soukromé databáze věcné

- **Kolektivní správci majetkových práv**

1. rejstřík autorských děl
2. rejstřík uměleckých výkonů
3. rejstřík zvukových záznamů

s vyvratitelnou legální domněnkou autorství,
původcovství nebo výrobcovství zapsané osoby
§ 6, 74 a 78 a. z.

- **CZ.NIC, z. s. p. o.** = přirozený monopolista

1. centrální registr doménových jmen v doméně CZ
v síti elektronických komunikací internet

soukromé databáze **osobní**

- **Umělecké agentury, filmoví producenti**
apod.
 - např. herecké rejstříky apod.

zák. č. 101/00 Sb., o ochr. osob. údajů

ÚŘEDNÍ SBÍRKY

- **WIPO:** *Úřední věstník*
 - mezinárodní ochranné známky
 - mezinárodní přihlášky patentů
- **ARIPO:** *Úřední věstník*
 - patenty, užité vzory, ochranné známky, průmyslové vzory
- **EPÚ:** *Úřední věstník*
 - evropské patenty
- **EAPO:** *Úřední věstník*
 - eurasijské patenty

- **ES - EK:** *Úřední věstník ES*
 - zeměpisná označení a označení původu zemědělských výrobků a potravin

- **ES - OHIM:** *Úřední věstník, Bulletin ochranných známek Společenství, Bulletin vzorů Společenství*
 - ochranné známky Společenství
 - (průmyslové) vzory Společenství

- **ES - CPVO:** *Úřední věstník*
 - práva k odrůdám Společenství

- **Věstník Úřadu průmyslového vlastnictví**
 - *např.* přihlášky vynálezů k patentování, zapsané ochranné známky, rozhodnutí zásadní povahy

- **Věstník Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského**
 - práva k novým odrudám rostlin

VEŘEJNÁ SPRÁVA PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

■ Mezinárodní

1. Mezinárodní úřad Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) v Ženevě

- mezinárodní zápisy ochranných **známek**
- mezinárodní přihlášky **vynálezů** k patentování
- mezinárodní rešerše a předběžné průzkumy mezinárodních přihlášek vynálezů

2. **Úřad Africké oblastní organizace průmyslového vlastnictví v Harare**
 - patenty, užité vzory, ochranné známky, průmyslové vzory
3. **Evropský patentový úřad v Mnichově**
 - evropské patenty
 - evropští patentoví zástupci
4. **Eurasijský patentový úřad v Moskvě**
 - eurasijské patenty

■ Komunitární

1. Komise ES v Bruselu

- patentové a průmyslově vzorové **licence**
(*Smlouva EURATOM*)
- chráněná **zeměpisná označení a označení původu** zemědělských výrobků a potravin; *nař.*
- dodatková ochranná **osvědčení pro léčivé přípravky** a přípravky na ochranu rostlin; *nař.*

2. Úřad po harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory) v Alicante

- ochranné známky Společenství; *nař.*
- (průmyslové) vzory Společenství; *nař.*

3. Úřad pro odrůdy rostlin Společenství v Angers

- odrůdová práva Společenství; *nař.*

■ Česká

1. Úřad průmyslového vlastnictví v Praze
2. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský v Brně
3. Ministerstvo zemědělství v Praze
4. Ministerstvo kultury v Praze
5. Státní zemědělská a potravinářská inspekce v Brně

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

■ Celosvětové

1. **Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO/OMPI) v Ženevě**
2. **Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) v Paříži**
3. **Světová obchodní organizace (WTO) v Ženevě**

4. **Mezinárodní unie pro patentovou spolupráci v Ženevě**

5. **Unie pro ochranu práv autorů k jejich literárním a uměleckým dílům v Ženevě**

5. **Unie pro ochranu nových odrůd rostlin v Ženevě**

■ **Oblastní**

1. **Africká oblastní organizace průmyslového vlastnictví (ARIPO) v Harare**
2. **Evropská patentová organizace (EPO)**
v Mnichově
3. **Eurasijská patentová organizace (EAPO)**
v Moskvě

SOUTĚŽNÍ PRÁVO

- **Právo proti nekalé soutěži**
jedním skutkem zásah do více práv

- **Soutěžitelé**
 1. umělci nebo vědci
 2. výkonní umělci
 3. vynálezci aj. techničtí tvůrci
 4. zlepšovatelé
 5. šlechtitelé aj.

- **Právo antimonopolní**

právní **monopoly** = většina práv
duševního vlastnictví

*srv. jedinečnost autorského díla, právo
přednosti zápisných práv*

- **Soudní ochrana soukromého práva**

- **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
v Brně**

■ **Soutěž**

1. hospodářská
2. politická
3. ideová aj.

■ **Monopol**

1. přirozený
2. právní, *např. kolektivní správa autorských práv nebo souvisejících práv*

